

Actueel

Inzake: IORP II-Richtlijn

Datum: 17 januari 2019

1. Inleiding

1.1 Op 13 januari 2019 is de Europese IORP II-Richtlijn in Nederland van kracht geworden. Dit heeft geleid tot wijzigingen in – onder meer – de Pensioenwet (PW), de Wet verplichte beroepspensioenregelingen (Wvb) en de Wet op het financieel toezicht (Wft). Hieronder zijn de belangrijkste wijzigingen op een rij gezet.

2. IORP II-Richtlijn

2.1 Informatievoorschriften

Door de IORP II-Richtlijn zijn de informatievoorschriften jegens de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden gewijzigd en uitgebreid. Zo dient volgens het nieuwe artikel 21 lid 1 PW niet de werkgever, maar – in overeenstemming met de praktijk – de pensioenuitvoerder de startbrief aan de deelnemer te verstrekken. Daarnaast is aan de artikelen 38 lid 1 en 40 lid 1 PW een aantal onderwerpen toegevoegd die de pensioenuitvoerder in het Uniform Pensioen Overzicht (UPO) moet opnemen, zoals een pessimistisch scenario, een verwacht scenario en een optimistisch scenario van het ouderdomspensioen, de reglementaire pensioenleeftijd, de werkgevers- en werknemerspremie en de dekkingsgraad. Bovendien moet de pensioenuitvoerder op grond van het nieuwe artikel 40 lid 1 PW aan de gewezen deelnemers voortaan ieder jaar (en niet één keer in de vijf jaar) een UPO verstrekken. Verder is in artikel 44 lid 1 PW de te verstrekken informatie aan pensioengerechtigden uitgebreid naar informatie over garanties, informatie over het land waar het pensioen is ondergebracht en informatie over de toezichthouder waar het pensioen onder valt. Daarnaast dienen de deelnemers in een vrijwillige pensioenregeling op grond van het nieuwe artikel 45 lid 1 PW – voor zover van toepassing – ook geïnformeerd te worden over beleggingsresultaten en de structuur van de kosten die door (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden worden gedragen. Ten slotte is aan artikel 46 lid 1 PW toegevoegd dat (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden op eigen verzoek informatie over de gehanteerde aannamen bij het pessimistische scenario, het verwachte scenario en het optimistische scenario van het ouderdomspensioen kunnen ontvangen.

2.2 Website

Aan artikel 46a lid 2 PW is toegevoegd dat de pensioenuitvoerder op zijn website ook informatie moet verstrekken over de gevolgen van significante wijzigingen in de technische voorzieningen. Voorts dient de pensioenuitvoerder op grond van het nieuwe artikel 46a lid 3 PW op zijn website ook voor een ieder de verklaring inzake beleggingsbeginselen beschikbaar te stellen.

2.3 Internationale collectieve waardeoverdracht

In de IORP II-Richtlijn zijn de spelregels voor grensoverschrijdende activiteiten van pensioeninstellingen en een collectieve internationale waardeoverdracht verduidelijkt en aangescherpt. Belangrijkste uitgangspunt daarbij is de bescherming van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Onderscheid wordt gemaakt tussen uitgaande en inkomende collectieve waardeoverdracht. Vertaald naar de Nederlandse regelgeving betekent dat het volgende.

Het nieuwe artikel 90a PW bevat een aantal (extra) vereisten voor collectieve internationale waardeoverdracht vanuit een pensioenfonds of Premiepensioeninstelling (PPI) naar een pensioenuitvoerder in een andere lidstaat (= uitgaande collectieve waardeoverdracht). Ten eerste is voor zo'n overdracht goedkeuring van de Nederlandse toezichthouder – De Nederlandsche Bank (DNB) – en de bevoegde autoriteiten van de ontvangende lidstaat vereist. DNB verleent alleen toestemming, indien (1) de langetermijnbelangen van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden voldoende worden gewaarborgd, (2) de individuele pensioenaanspraken na de overdracht ten minste gelijk blijven en (3) de over te dragen activa toereikend is om de passiva, de technische voorzieningen en andere verplichtingen te dekken (artikel 90a lid 4 PW). Verder is noodzakelijk dat (1) een tweederdemeerderheid van de betrokken (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden hun goedkeuring heeft gegeven en (2) de werkgever in voorkomende gevallen met de overdracht heeft ingestemd (artikel 90a lid 2 sub b onder 1 en 2 PW). Het pensioenfonds of de PPI dient bovendien tijdig informatie te verstrekken aan de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden over de aan de voorgenomen overdracht verbonden voorwaarden, waarbij in ieder geval moet worden gewezen op het hierboven genoemde goedkeuringsrecht (artikel 90a lid 2 sub a PW). Artikel 90a PW geldt niet voor uitgaande internationale collectieve waardeoverdracht vanuit een verzekeraar.

Daarnaast bevat het nieuwe artikel 92a PW een aantal vereisten voor collectieve waardeoverdracht van een pensioeninstelling uit een andere lidstaat naar een pensioenfonds of een PPI (= inkomende collectieve waardeoverdracht). Ten eerste dient DNB de waardeoverdracht goed te keuren (artikel 92a lid 1 PW). Daarvoor moet wel voldaan zijn aan enkele voorwaarden (artikel 92a lid 5 sub b PW). DNB weigert overigens de goedkeuring, indien de toezichthouder van de lidstaat waar de waardeoverdracht vandaan komt geen goedkeuring heeft verleend (artikel 92a lid 5 sub a PW). Ook dit artikel geldt niet voor inkomende internationale collectieve waardeoverdracht naar een verzekeraar.

2.4 Sleutelfuncties en pensioenbewaarders

Pensioenfondsen kunnen op grond van het nieuwe artikel 124a PW vrijwillig besluiten een pensioenbewaarder aan te stellen. Verder schrijft het nieuwe artikel 143a lid 1 PW voor dat pensioenfondsen moeten beschikken over drie sleutelfuncties: een risicobeheerfunctie, een interne auditfunctie en een actuariële functie. Daarbij mogen de interne auditfunctie en actuariële functie niet met elkaar worden gecombineerd. Overigens is het – onder een aantal voorwaarden – ook mogelijk de sleutelfuncties uit te besteden. Verder dienen op grond van het nieuwe artikel 106 lid 3 en 4 PW de sleutelfuncties te worden

uitgeoefend door personen die daarvoor geschikt zijn en van wie de betrouwbaarheid buiten twijfel staat. De houders van de te onderscheiden sleutelfuncties rapporteren materiële bevindingen en aanbevelingen op het gebied dat onder hun verantwoordelijkheid valt, aan het bestuur (artikel 143a lid 2 PW). Indien (1) er een substantieel risico bestaat dat het pensioenfonds niet aan zijn wettelijke verplichtingen zal voldoen en dit ernstige gevolgen kan hebben voor (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden of andere aanspraakgerechtigden of (2) een significante inbreuk wordt gemaakt op wettelijke vereisten, dienen de houders van sleutelfuncties – indien het bestuur niet (of niet tijdig) passende maatregelen treft – DNB daarover te informeren (artikel 143a lid 3 PW).

2.5 Bevoegdheden DNB

De bevoegdheden van DNB zijn met de IORP II-Richtlijn uitgebreid, in die zin dat DNB pensioenuitvoerders kan verplichten om een zogenoemde “stresstest” uit te voeren (artikel 143b PW). Met behulp van een stresstest kan in kaart worden gebracht hoe de financiële omstandigheden van een pensioenfonds zich ontwikkelen onder verschillende situaties op de financiële markten. Daarnaast maakt DNB eventuele bestuurlijke sancties of andere toezichtmaatregelen verplicht openbaar (artikel 185 lid 1 PW). DNB kan hierop een uitzondering maken als de openbaarmaking (1) onevenredig is, (2) de stabiliteit van de financiële markten in gevaar brengt of (3) een lopend strafrechtelijk onderzoek of een lopend onderzoek door de toezichthouder naar mogelijke overtredingen ondermijnt (artikel 185 lid 3 PW).

Bovengenoemde wijzigingen gelden ook voor de Wvb.

AT